

Indholdet af retten til religions- og trosfrihed: Beskyttelse mod diskrimination

Tæt forbundet med retten til religions- og trosfrihed er retten til beskyttelse mod diskrimination. Diskrimination er, når nogle mennesker ikke behandles lige så godt som andre – på grund af hvem de er.

En af hovedreglerne inden for international menneskerettighedslovgivning er, at det ikke er tilladt for stater at diskriminere ud fra nogen som helst begrundelse, inklusive religions eller trosoverbevisning.

Artikel 2 i FNs internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og FNs verdenserklæring om menneskerettighederne beskriver denne ret.

FNs internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, artikel 2, stykke 1:

"Enhver i denne konvention deltagende stat forpligter sig til at respektere og tilsikre alle personer, der befinder sig inden for dens område og er undergivet dens jurisdiktion, de i denne konvention anerkendte rettigheder uden forskelsbehandling af nogen art, herunder som følge af race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden status."

Så diskrimination baseret på religion eller tro er forbudt. Forbuddet mod diskrimination er helt parallelt med forbuddet mod tvang. Staten skal ikke bare afstå fra selv at diskriminere i sit eget virke, den er også forpligtet til aktivt og effektivt at forhindre og standse diskrimination i samfundet.

Ikke desto mindre er diskrimination sandsynligvis den mest almindeligt forekommende krænkelse af retten til religions- og trosfrihed, og den påvirker alle religiøse grupperinger.

I Sverige har forskere fundet ud af, at jøder har en 26% lavere sandsynlighed for at få tilbudt et job, og muslimer har en 30% lavere sandsynlighed.

Spørgsmålet om hvorvidt og hvornår det er diskriminerende, hvis arbejdsgivere forbyder personalet at bære religiøse symboler som fx et kors eller en hijab på arbejdspladsen, er også vigtigt, og er blevet bragt for europæiske domstole samt FNs menneskerettighedskomite adskillige gange.

Der findes mange forskellige typer diskrimination. Den kan optræde i form af statens favorisering af én religion frem for andre, fx diskrimination i fordelingen af statsmidler til forskellige grupperinger. Det kan også være alvorligere

diskrimination, der resulterer i knægtelse af rettigheder, fx når visse grupperinger nægtes retten til at blive anerkendt som juridisk enhed eller til at opføre religiøse bygninger*.

Når staten diskriminerer ud fra religion eller overbevisning, påvirker det ikke udelukkende religiøse aktiviteter. Det kan påvirke alle dele af livet, inklusive ægteskab, forældremyndighed eller adgang til beskæftigelse, bolig, velfærdsydelse eller retssystem.

I mange lande er en persons religion anført på ID-kortet. Det gør minoriteter sårbare over for diskrimination hver gang, de skal vise deres ID-kort.

I visse dele af Indonesien må hinduer rejse langt for at få anerkendt ægteskab eller barnefødsler, fordi lokale embedsmænd nægter at registrere dem.

Og kristne har problemer med at få tilladelse til at bygge eller renovere kirker. Landets domstole har igen og igen dømt til fordel for de kristne, men lokale embedsmænd ignorerer kendelserne - undertiden, fordi de er bange for voldelige ekstremistgrupper.

I Pakistan betyder diskriminerende lovgivning, at det regnes for en kriminel handling, hvis ahmadier prædiker, formidler eller spreder materiale om deres tro - og de har mistet deres stemmeret.

Menneskerettighedsorganisationer i Kenya siger, at kampen mod terrorisme i landet har resulteret i en udbredt tendens til angreb på og kollektiv afstraffelse af muslimer fra sikkerhedstjenesternes side. Der er rapporter om vilkårlige arrestationer, tortur, drab og folk, der bare forsvinder - anklager, regeringen blankt afviser.

I 22 landsbyer over hele Myanmar har lokale buddhistmunke erklæret deres landsbyer for muslimfrie zoner og opsat vejskilte med forbud mod, at muslimer får adgang til eller tilbringer natten i landsbyen, forbyder beboerne at gifte sig med muslimer og spreder hadpropaganda. Myndighederne har intet foretaget sig for at standse dette.

Ofte bliver mennesker diskrimineret af mere en én årsag - fx på grund af både religion og etnicitet, køn eller klasse. I menneskerettighedstermer kaldes dette for krydsdiskrimination. Dette gør visse grupperinger endnu mere sårbare over for krænkelse af retten til religions- og trosfrihed - fx kvinder, urbefolkninger, etniske minoriteter, LGBT-miljøet, migranter og flygtninge.

Lad os se nærmere på et eksempel på krydsdiskrimination fra Indien.

Hinduernes kastesystem er et slags fastlagt classesystem, der opdeler mennesker i højere og lavere kaster samt kasteløse, som fx dalitter. Dalitterne er som regel de fattigste af de fattige og udsat for massiv social og økonomisk diskrimination. Skønt det har sine rødder i hinduismen, gennemtrænger kastesystemet hele det

indiske samfund, og folk fra alle trosretninger betragtes som tilhørende en bestemt kaste.

Mange af Indiens kristne og muslimer har dalittiske rødder.

Da Indien opnåede uafhængighed, forbød regeringen kastesystemet og forsøgte at imødegå kaste-diskrimination ved at indføre positiv særbehandling. Dette system reserverer en vis kvote offentlige jobs og pladser på statsejede højere uddannelsesinstitutioner til dalitter og tilbyder visse velfærdsgoder.

Så vidt, så godt, kunne man tænke. Imidlertid bevilges disse goder kun til hindu-dalitter samt til sikher og buddhister af dalittisk oprindelse. Kristne og muslimer af dalittisk oprindelse nægtes adgang til disse fordele.

Kristne og muslimske dalitter udsættes for diskrimination af samfundet både på grund af kaste og deres minoritetsreligion. Der diskrimineres også mod dem fra statens side på grund af deres religion, idet de udelukkes fra den positive særbehandling, der skulle modvirke kaste-diskrimination. Dette påvirker de kristne og muslimske dalitters sociale og økonomiske udvikling.

For at opsummere:

Det er ikke tilladt for stater at diskriminere mod mennesker på baggrund af religion eller tro. Staten er også forpligtet til beskytte folk ved aktivt og effektivt at forhindre og standse diskrimination i samfundet.

Der findes mange forskellige typer diskrimination, og den kan påvirke alle dele af livet.

Ofte bliver mennesker diskrimineret af mere en én årsag, ud over deres religion eller tro.

Du kan finde mere information om emnet beskyttelse mod diskrimination, inklusive tekster fra menneskerettighedsdokumenter, der henviser til det, i træningsmaterialerne på hjemmesiden.